

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

Видав. ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пош.
Конт. пошт. ш. 143.322
Адреса для телеграм
„Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає
з 10—11 год. невідомо.
Реклама не звертається.

ПРЕДПЛАТА:
Місячно в місто 4.20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 літ., Німеччині 7.50
літ., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 20 ч. к. Руму-
нії 180 лей, Болгарії 7.50
літ., Австрії 7.50 літ. Загаль-
ні виласи 1 год.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

18 ц. **Загальний Студентський Равт** 18 ц.
В салях „НАРОДНОГО ДСМУ“.
Дар оркестру Радіо! Одні в звітний! Початок о год. 11³⁰.
1324 1—2

Клопот.

„Кресі“ — одно коротеньке слівце, а який багатий зміст! Справа „кресів“, болячки „кресів“, зди-
чення „кресів“, іредента на „кре-
сах“, дивайні ватаги, національ-
на проблема, шкільна політика,
економічне засиди, земельна „ре-
форма“, комунікаційні неспостачі,
Зунти, карні експедиції, політичні
процеси, більшовицька пропаганда,
неврожай, і т. д. і т. д. — все це
зв'язане зі справою „кресів“. Кожна
промова в соймі на тему „кресів“ за-
палює іскри,

кожна
стаття в українській пресі на цю
тему робить незвичайно сторожким
терезавного прокуратора.

Від першої хвилі заступування
польської влади йде „реформа
кресів“, а в суті річ справа за-
плутується не з кожним роком,
але з кожним місяцем, тижнем, на-
віть днем. „Федеративна“ політика
Пілсудського і пепесівської дефен-
зиви, пестівські наскоки, діяльність
„Кресової Стражи“ з Бугшопами
і іншими приманами —

між етнографічною масою і на-
цією — є вже за нами. Центр нації,
її змагання, її життєвої енергії, хоч не
все у бажаних для нас формах, пе-
ренісся з окраїн в ядро україн-
ської національної території, а
зміст зі сфери Ідеалу все більше і
більше переходить в сферу живої
дійсності. Ясно, що в таких у-
мовах скорпіонна експериментація
минається зі своїм призначенням і
успішністю. І тому такі клопоти
викликає справа „кресів“, і тому
такі несуться вгору в „кресів“
політиці, і тому таке терпке по-
хмілля в польських урядових і не-
урядових сферах.

„Кресі“ приносять кло-
поти! — ось що починає бути
домінуючим тоном в урядових ко-
лах. Як подає одна з львівських
польських газет, в парламентарних
колах оповідають, що міністр внутр.
справ Ратайський, прийнявши якусь
делегатію перелаканих колоністів
і осадників, висловив побажання,
щоби йому не зважували голови
„кресів“. Бо Польща стоїть По-
знаниною Гого. Сілезією, Помо-
рям, Данієм (і) і давньою Кон-
гресівкою, а „кресі“ приносять самі
клопоти. Кажуть, що цей погляд
Ратайського зробив неприємне вра-
ження на польських послів, особли-
во вшехпольських, які вдержують-
ся і виростають на великих політи-
ків через підмінування й анархізу-
вання „кресів“, та якраз тому слід
завважити ясність і безпосередність
погляду компетентного міністра.

Але екстензивна
господарка виснажила „кресі“, зро-
била їх яловими, дефіцитними.
Нафта була тією чудодійною кри-
ницею, з якої черпано неперемінно
багатства, але нею треба було з
одного боку заплатити французьким
капіталістам і боніфікатарам за до-
помогу в р. 1920 проти більшови-
ків і за призначення Польщі Сх. Га-
лицчини, а з другого боку конкурен-
ція на світовому нафтовому топі
в першу чергу конкуренція румун-
ської нафти обнизила ціну галиць-
кої нафти. Карпатські, волинські й
польські ліси були величезним до-
ходним джерелом для польського
скарбу, польських промисловців і
лідрів. Безжалісно рубано ліси,
виозжено дерево до Голландії й Ан-
глії, напихано кишені чужою валю-
тою, але грабункова господарка
довела до того, що сьогодні нема
вже великого запасу лісових про-
сторів до перетереблення. Навітки,
вивіз величезної маси дерева за
кордон з одного боку сприяв від-
будову знищених околиць на „кре-
сах“, а з другого погрожувало
ливору зміною підсося і врожідно-
сти землі на полях. „Кресівий“ си-

**Schmoll
Pasta**
В-Я ГІССЕНГЕР
Львів, Співачів 4.

півень, що стільки літ мандував
за їм, що збагатів, мандував
посередників, але ніс не дав нічо-
го, не дав ні грошей, ні кредиту у
висхідній жиди економічного орга-
нізму на „кресах“.

„Кресівий“ збіжж, мясом і вза-
галі витворами села п'ять літ году-
валася Польща — ще до того при-
мечуваному обниженні продукції
українського селянина й одночасно-
му підвищенні витворів польсько-
жидівського міста, але прийшла ка-
тастрофа невожаю і „кресі“ мусі-
ли стати клопітливими. Колиж до
того додати, що вічний неспокій,
воєнні алями, флюктуація відно-
син, невдоволення населення зде-
ржують заангажування чужого капі-
талу, унеможливають дошліну
господарку на східних областях,
вимагають збройної опіки для ко-
лоністів і осадників та збройної і
величезно коштовної охорони 1500-
кілометрової границі, то будемо
здебільшого мати ті причини, які
може мимоволі настроїти на ноту
щирості п. мін. Ратайського. Віні-
доба кольколітньої політики,
приноровленої до „кресів“, до-
бігає до кінця. Якщо східні області,
якщо територія українського й бі-
лоруського народу має бути госпо-
дарсько, культурно та податково
активною, то треба робити вклади,
бузувати шляхи, дороги, школи,
церкви, шпиталі відбудувати зни-
щені околиці, дати змогу виїти на-
селенню з важкої голодової кризи,
треба всупереч інтенціям поміщи-
ків і чорної сотні приступити до
широко закресової земельної ре-
форми, одним словом треба ради-
кально змінити існуючий режим
в кожній ділянці суспільного життя.

Ф. Ф.

Чепговий скандал на міжнародній арені.

Уся німецька преса аж гуде від
сензацийних повідомлень у зв'язку з фінан-
сово-політичним скандалом, що має
екзотичну назву „справа Бар-
мат“. Можна би таким подієм не
прислухувати більше місця, як у
політиці, як би вони не зростали
до величезних міжнародних сенсацій
і не кидали чимало світла на атмо-
сферу та організацію держави, якої
кожний прояв внутрішнього полі-
тичного життя має першорядне зна-
чення для європейської рівноваги.

Справа Бармат тагнеться вже
кілька тижнів: спочив вона мала
загальні позначки фінансових махі-
націй; нині вона втягнула в себе
особи головних керівників держа-
ви, міністрів, послів, впливових по-
літиків. Це історія тьмяного впливу
двох російських Жидів, які при-
хавши підчас війни до Голландії,
постачали німецькій державі сло-
жні продукти: в 1920 р. осіли
в Берліні, ввійшли в дружні зв'язки
з канцлером Бюловом, провідником
соціалістичної партії Вельсом, міні-
стром почт Гефле, послом Егер-
маном і користувалися довірою
членів уряду: платили хазарі ше-
фів берлінської поліції, давали
субвенції на соціалістичний банк,
одержували десятки мільйонів золо-
тих марок як зачет від державного
поштового банку, ідали під охоро-
ною спеціальних паспортів і фаль-
шували візи, і т. д. і т. д. Ошукан-
ства Барматів стояли у зв'язку з па-
сивним опором німецького проми-
слу у Рурщині і совітською пропа-
гандою в Берліні та Амстердамі.
Деякі посли сидять уже спільно
з ними на лаві обвинувачених.

Розміри цього скандалу нагаду-
ють найбільші американські паня-
ни. Виринула він на поверхню у
поганій мент для Німеччини. Права
та ліва партії обидують себе бо-
лотом, вказуючи на справжній ви-
нуватів деморалізації. Фланція та
Англія мають у руках докази, що
німецький уряд виникув яких 700
міль. золотих марок для рурської
промисловості, саме тоді, коли за-
певнював про економічну катастро-
фу держави, відмовляючись від
платення долів. Та важливішою є
моральна атмосфера, в якій дав
пошуків, без пова німецького
громадянства, могли злитися у чужій
суспільній сфері на такий щабель
впливу на державну політику.

Легко є узагальнювати такі фак-
ти і казати про трухляві основи
німецької будівлі. Важче зрозумі-

Та живий народ може переходити
дуже важкі потрясення, може
страждати тяжкими недугами, мо-
же боліти великими нещастями,
але не може згинати, зтрагитися,
зникнути з лиця землі. Вимірені в
нього удари можуть завдати гли-
бокі рани, але здоровий народний
організм викликає переміну мате-
рії і закріплює витворені воро-
жою рукою прогалини й проруби.
І тому рішучо ані „Федералісти“,
ані „уніоністи“ не в силі знайти ге-
нерального ліку на проблему „кре-
сів“, ліку в своїйому розумінні. Може
навіть „уніоністи“ є ближчі до дій-
сності засобів, розвиваючи свою
акцію по лінії „міщанства“
великого вшехпольського Далі-
дими Романа Діовського, який
навчав, що скорпіонами слід
з нас створити націю, якщо не
здасться довести до поголовної
демонізації українського наро-
ду. Сьогодні та точка, та межа —

Red. ciaz „Dilo“ we Lwowie. Pt. 99.25.
W imieniu Receptyopolit Polskiel Sad
ogrodow karne orzekl na wniosek Prokuratu-
ry przy tymże Sadzie, jako Trybunal Pre-
sowy we Lwowie, ze treść artykułu, umie-
sczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 32
(10.415) z dnia 12. II. 1925. w artykule pod
tytułem: 1) „W naprutozom potożeni“
ustę między słowami: w koniopi Polsciel,
a Rozwojny zelach, 2) „Wesniani zawiwy“
wyrażenie między słowami: wid ostimol, a
Militarstwo rilmystwa, w tymże artykule
zozime między słowami: Ekspodada 1925 r.,
a Nuzie scianstwo, 3) „Nowybyk“ tytuł siód-
mej notatki, i ustę w tejże notatce do słów
U Hololku, w tejże notatce ustę po słowach:
strawwte duszelo... do końca notatki;

zawiera znanioma ad 1) zbrodni z § 65 a)
ustawy karnej, ad 2) i 3) wysiętku z §
340 ustawy karnej, znani dokonana w dniu
11. lutego 1925 konfiskate za usprawiedliwio-
na i zarządzeni znieszenie całego nakładu i
wydal w myli § 491 p. k. zakaz dalazego
rozprawyrozczaniania tego pisma drukowego.
Zarazem wydal nakaz odprawdzianoma
redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenia
miejscze umieścił bezplatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niewy-
konanie tego nakaza poclega za kora
następnego przewieziane w § 21. ust. druk.
z 17. grudnia 1893 Dz. p. Nr. 6 ex 1893 t.
i, zarządzenie za przekroczenie na grzywnę
do 400 zł. o. Lwów dnia 13. lutego 1925 r.
(Pisano beztytuł).

ти причини мінішньої боротьби клас та партій у державі, що з висоти мрій про всевітнє володіння впала у роллю побитої «раїни», що й знесиленої революційними кризами. Та найважчийше добути у подпуданій афері Барччаті три ріжні моменти дуже повчачі для всякого політичного життя: — 1-о з якими туплюпами є звязана кеп-ма держави, навіть культурного народу, коли нова форма суспільного устрою ладе на нього ненадійно; 2-о з якою легкістю до-кодають у колах міжнародного со-підлізму до голосу неперні люди, невідзвичайні з нізкою культурою і ні-зким середовищем; 3-о як тісно є звязані мінішній політичній течії з економічним ґрунтом даної країни, а внутрішні її хвилювання з поді-ками міжнародної ваги.

Лехто з німечьких сусідів ті-щитесь з їх останнього політично-го скандалу. Але Франція, найбіль-ший корог Німеччини, поважно гриздувалась над фактами, які прокидають нові сумніви, чи мож-на рахувати на нормальні взаємини з німечькою державою.

За права української мови.

Народна Організація Українців міста Львова під проводом голови Ів. Липи-ського відбула з неакою 15. лютого н. р. більшу нараду, присвячену головно зма-канню т. зв. «кресових» законів і розпоряд-кам. Після основного реферату п. д-ра Марітчані з асесторонньої дискусії ухва-лено одностайно остаткі резолюції:

II. Збори Н. О. У. м. Львова протесту-ють зокрема проти

розпорядку міністра промислу і торгівлі з дня 20. грудня 1924 р. ч. 113 поз. 1010 ВДЗ, про державну мову і інших (матрих і чужих) а почтовій комунікації і домагаються не-гайного знесення казавого розпорядку.

III. Збори Н. О. У. м. Львова заступа-ються з покликом до Української Парла-ментарної Репрезентації внести торже-ствений протест проти

Пош. В. Зайки.

Українська мемуаристика в минулому й сучасному.

1.*

Недавно вийшла другим виданням невеличка праця одного зі сучасних захис істориків — Ів. Кривецького «Українська мемуаристика». У цій книжці шановний автор, зробивши загальний огляд української мему-аристики й літописання в минулому, приходить до висновку, що пред-ки наші зовсім не дбали за те, щоб передавати наслідникам своїм ві-стки про події, діями й глядача-ми яких вони були. І через цю недбалість наших предків ми не маємо певних відомостей навіть про найважчий події в нашій історії. Через малочисельність українських літописів і мемуарів «знакля за-питу» повно в історії України: кни-жої, козацької й найновішої до-би». На Заході й навіть у Москов-щині та в Польщі, каже п. Крив-ецький, від XVII—XIX вв. лиши-лася ціла повіль мемуарів, автори-ми яких є буквально всі верстви громадянства — від царів й ко-роля аж до мішанина й до про-стого селянина-паншизинця... А в нас від XVIII в. збереглося тільки три більші літописи (Величка, Гра-бівка й Самовида) та три щоден-ники (Марковича, Ханенка, Орлика)

*) Стаття ця писана ще минулого року, тому автор не бере відповідальності за остаточні дані цієї видання. — Ред.

У великій залі „НАРОДНОГО ДОМУ“
відбудуться

20 ВЕЛИКІ 20
II Д. Р. ВЕЧЕРНИЦІ ТЕХНІКІВ II

Запрошення набувати можна вже 17. н. м. в Книгарні Наукового Тов-ва ім. Шевченка.

Епільог рішення Комінтерну про ліквідацію укапів.

Секретар Центрального комітету комуністичної партії більшовиків України (КП(б)У) Квірінг помі-стив у жнізському «Більшовику» з 3. лютого н. р. передовицю на тему практичного переведення ліквідації української комуністичної партії (у-капів). Ліквідацію слід провести на основі рішення комінтерну.

Квірінг стверджує, що комінтерн поступив дуже лояльно супроти у-капів. Він постановив розпустити УКП, але дав змогу її членам всту-пити до КП(б)У. Це постановою ко-мінтерну вимагає підготованої пра-ці з обох сторін, тобто з боку укапів і КП(б)У, щоб створити «від-повідну атмосферу, бо останні-ми часами стосунки між партіями дуже гострі».

Незважаючи на ті дуже гострі вза-звини, Квірінг пише, що «керівники УКП, погодившись визнати свої по-милки і зобов'язалися перейти по-станову комінтерну за згодою з КП(б)У». Безперечно цікаво знати, які не помилки були найстрашні-шими, що спричинили аж ліквідацію УКП? Квірінг називає тільки одну, і пише про неї дослівно так: «Ви-конком комінтерну в своїй поста-нові зазначив, що це загострення було неминуче через основну по-милку — неправдиве означення

України в Радянському Со-юзі, як колонії».

Очевидячки, що через таку основ-ну помилку даліше існування УКП було не тільки небезпечно, а навіть шкідливо, перш за все для КП(б)У. Квірінг пропонує полагодувати не-порозуміння між обома партіями на місцях та втілювати в ряди КП(б)У вже тепер перед формальною лікві-дацією «кращих робітників УКП», що означує на зрозумілій мові та-ких, що визнали «свою основну по-милку». Ліквідаційний зїзд УКП при-значений на кінець лютого.

Що скаже укапівський зїзд в справі ліквідації та в справі злиття з КП(б)У, нам невідомо. Та вже зі-статті Квірінга ми можемо зробити висновок, що між укапівцями неба-гато таких, що визнають за собою ту «основну помилку» про Україну як колонію в СРСР.

Через те то й рекомендує Квірінг місцевим організаціям КП(б)У, що-би вони следили до таких же місце-вих організацій укапівців своїх чле-нів для приєднання членів тих останніх до КП(б)У ще перед зїз-дом. Це звичайний тактичний засіб більшовиків пробратися перш за-все в чині ради і потім розклада-ти їх.

Від часу рішення комінтерну про ліквідацію УКП, по мінішній день нічого правдо-державних взаєминах України в СРСР не змінилося. А через те твердження укапівців про стано-вище України як колонії в СРСР аперед моменту рішення має повну силу й нині. Інша річ, що можуть бути серед укапівців елементи, які з тактичних мотивів могли би визнати ту «основну помилку», та все таки за ціну збереження партії. Колиж спаву поставлено в той

спосіб, що для укапівців неминуча насильна ліквідація, то велика пи-тання, чи вони тоді визнають за собою ту найголовнішу помилку. По всій імовірності вони перейдуть у підпілля.

Однак це все не виключає об-станини, що між укапівцями все та-ки найдується на місці одиниці, які перейдуть в ряди КП(б)У ради ло-гальної праці для України.

Ми вже висловлювали свій по-гляд про постанову комінтерну в справі ліквідації УКП і інші ті по-гляди вповні піддержуємо. Визове-ни Квірінгом погляди на тверджен-ня про добру волю КП(б)У прове-сти саму ліквідацію мирно і безбо-лісно, наших поглядів на цю справу не міняють. КП(б)У є фідією рикави (російської компартії) на Україні та падється крім того за дуже незна-чними винятками генеральним ви-наємцем колоніальної російської по-літики у відношенні до України.

В. М.

Польські шкільні закони і заяви урядових кол.

Коли позавчався виконний розпо-рядок до шкільного кресового за-кону відбуду заступники Україн-ського Соймового Клубу для кон-ференції з урядовими чинниками, а саме з шефом департаменту мі-ністерства освіти і з віцепрем'єром Туттом. Шеф департаменту згла-ного шкільництва Владислав Жа-бінський зачав послові Сергієві Ко-зінському, що для нього нема най-меншого сумніву, що декларації можуть бути виготовлені в україн-ській мові, і що Українці можуть у своїх деклараціях уживати термі-ну «український», наскільки це слово буде пояснене словами «ру-ські-русинські».

Це саме заявив шліїй делегаті Українського Соймового Клубу складеній з голови сенатора Ми-хайла Черкавського і після Ко-зінського і Дмитрюка п. Тутт зня-б. лютого н. р. Отже текст декла-рації уложено за порозумінням, згодою і апробатою міністра Ту-гута і шефа департаменту міністер-ства освіти.

У своїх конференціях зазнач-заступники Українського Соймового Клубу, що потреба передбачувати

та ще декілька інших мемуарів (нпр. Григорівича - Барського, Бродо-вич...).

Але, висловлюючи сумні висно-ви про стан української мемуари-стики й літописання в минулому, п. Ів. Кривецький має надію, що сучасне українське громадянство, краще від своїх предків, виконає «обов'язок супроти майбутніх поко-лінь» і передасть їм «завіт зі своєї діяльності». До такої надії скида-ють п. Кривецького «опубліковані вже українські мемуари про наші великі часи... й цілий ряд написа-них, хоч і не виданих іще».

Така оцінка української мемуари-стики й літописання в минулому та сучасному, нам видається не зовсім вірною. Опубліковані досі україн-ські мемуари про наші часи не ви-кликають у нас таких світлих надій, як у п. Кривецького. Навпаки, зроблена п. Кривецьким оцінка української мемуаристики й літопи-сання в минулому, на нашу думку, загато вже суворо. Число мему-арів, літописів, щоденників, запис-ок, автобіографій і т. м., які дій-шли до нас від наших предків, значнійше, ніж показує п. Кривець-кий; а написано цих мемуарів, лі-тописів, записок та ин. незрівняно більше, ніж дійшло. Таке дико-ліття, яке не раз переживав україн-ський народ, повиннувало біль-шість історичних пам'яток, зали-шених нам предками. І теж саме диколіття, може ще в більшій мірі перешило ждало нашим предкам пи-сати мемуари, записки, щоденники, тощо.

Хіба можна було, нпр., писати

українському діячеві щоденник або записки на Великій Україні за часів царату, в ті часи, про які писала наша поетка:

«Ми навіть власної не мали хати, усе відкрито в нас тюрменими ключамам. Не нам, обдіраним незлічаним, казати речима гордості: від дім — мій храм».

Та і в наші часи (по-револю-ційні) обставини не змінилися на-краще.

Шановного історика дивує, чому мало залишили записок і мемуарів діячів Хмельниччини. Найкращу від-повідь на це питання подає Ів. Га-лятовський, сучасник Хмельниччи-ни, який у передмові до свого «Ключа розуміння» пише: «Не дивуйся, чительнику, тим помилкам, котрі са в той книзі знайдуть, бо та книга такого часу робилася, в котрий болішемо утїхали і на-смерть, не ждали на книгу тую, по-глядали: ні єдиного нмї покоя плоть наша, ні до всем скорбяща — виї уду брани, внутр уду стра-ху». І ці «брани і страхи» — по-стійне явище в нашій історії. Вже на зорі історичного життя України, в IV віці вона стає ареною бороть-би між нашими предками-Антами та ріжними пришельцями, що ти-снулися на Україну з ріжних боків (Готами, Гунами й т. ин.). І з того часу ці «брани і страхи» проно-сяться не раз над Україною.

А все-ж таки, хоч може й у мен-шому числі, ніж кажемо, писали наші предки свої спогади, записки, щоденники й літописи. В деякі періоди нашої історії літописання надзвичайно широко розповсюд-жувалося по Україні. Так було, на

прим. у литовську добу, щого в XIV—XVI вв., коли велася літо-писи по всіх закутках Литовсько-Білорусько-Української держави. Маємо певні відомості про такі літописи. Між иншим, чимало укра-їнських літописів литовської доби було в оуках у польських істориків XV—XVI вв. — Длугоша та Стри-ковського. Але, на превеликий жаль, велика більшість цих літописів за-нас не дійшла.

Літописи, мемуари, записки та ин. як у литовську добу, так і в за-лишу (князівську) і в півнішшу (ко-зацьку) нічлилися на Україні в з-ликому числі — через напад ро-гогів — Половців, Татарів і т. д. через «домашні війни», пожеж, че-рез переслідування релігійні, полі-тичні, та ин. Особливо багато ви-маток старовини знищено на Ука-їні за часів Рубин в 2-й пол. XVII в., в ті часи, коли, — по словах «Войска поганські не єдиного в ки-землі церков, не єдиного монастиря, не єдиного мощний і до добити трудні-град з ґрунту вивернуло».

Багато зникло пам'яток украї-нської старовини так само при ок-суванні української автономії в до-гій пол. XVIII в. По зруйнуван-Січ, з неї забрали разом із кни-жками та зброєю також усі «г-з нотами та зброєю також усі «г-з нотами», й велика більшість н «грамог» загинула... Так само ст-лося й в архівом Генерального По-льської Канцелярії та й з біль-стю інших архівів на Литовській Україні. А в цих архівах було че-мало цінних актів, справознавчих до-денників (діарій) та ин. записки

міжнішки, які державна влада робитиме українському населенню за ініціативою посла Марцелюса Прушинського. Шеф департаменту міністерства освіти і п. Тутут заявили з широким натиском, що центральна влада держатиметься суворо законів і виступатиме проти всяких надзвичайних льотисів.

Зокрема міністр Тутут заявив, що влада окремо інструкцію до політичних властей, щоби громадські уряди не шиканували українського населення при ствердженні вазсноручності підпису і не побирали за це ніяких оплат, так, щоби українському населенню уможливлено використання кресових законів.

Про всі надзвичайні акції слід негайно звідомляти Українській Союмоцій Клуб.

відгуки дня.

Харнвалова любов.

Кождий карнавал робить спустошення в молодих серцях, заціпляючи на них галаски, що в українській ботаніці носять назву „любов“.

Той галаски живиться соками матірнього дня, подобно як омела на осокорах. Він вичащує до тої мрії свого дитинства, що цей не тільки бідний, киді і чакле на очі, але й дідусь заміщення органів думки.

Стаємо глумити на такого „зараженого“.

Він стає незалежний і недовірливий, забобонний і неспівчливий. На кождому кроці, де тільки може і як може, старається поглядати найбільшу свою журу: „любов“ — не любить“.

В тій шлі відвідує всіх ворожитів і всі ворожки та вивчається в них про свою долю.

Ворожити відразу пізнають, з ким мають діло і засіли заперівають нещасливих, що все добре скінчиться, що та, котру вони люблять, умарас за ними і т. п.

Та зазубненому це не вистає.

Важко під розвагу, що в казавалі пійти додому і тільки дістати ромену, щоб вивчати з нього по одному платоні: „любов, не любить, любить, не любить“.

Він укладає собі те все дешевим способом.

В мішкуні нія (сонця не терплять) хотять блудити по місті і мірять кроками віддалення, — наприклад від одної лікарні до другої.

„Любов, не любить, любить, не любить, любить, не любить, любить!“

Враго! — це урядований доходу.

А в хазені сходи... Знову можна покорожити.

Спрій ранок застас закоханого невиспа-

ний, а білим листом, розваженою головою і розумним очима.

Над зм'яком — одкай!.. Відкай пійти, неч „вона“ згубила з кінці, подорожаної отрим прохання суавно.

...Ах той випадковий суддя!.. Вб'ти гадину чия сирота, доки вона ще не мислила „П“ сенсі!

Тако жеміє шобача по голові закоханого і серце зб'яже нечестістю, як ріка неспівчливим водом.

На джобі його! Вб'ти, або вб'ти!.. Закоханій заважається з дідка і немигтій, не-позначений та розважений явб'гас на судію.

Під суд! Він там незадовго надійде!.. Голоси... Ді... Тм...

Навчій надкожній судав... Тм-ба його потугати!.. Вб'ти, що дикиться на ворону, що сіла над джечію.

— Що це я пій?.. Не бачте людей переп собою?

Суддя стає здувоаний: — Ви добобію може самі пій!.. Пречіє м'яли на мене, не я на вас!

— Так!.. Гаразд... Моя адреса така і така...

— Добре, добре! Відкажу судді і зникне в джерх бюга.

Закоханій вертас домі, рахуючи кроки від суду до своєї брами: „Прішле заступник, не прішле, прішле, не прішле... Прішле!“

Отже... хтось заплатить кровю! В хаті пійлі день закоханій пійде пердсмертній писма: до „Ней“, до батьків і до тітки.

Під вечір приходить остудження запалу.

„Як агину, то він таки оженився з нею... Що мені з нього прийде?.. Коби так не пішла в заступник!.. — Оносторонній протокол і справа розважана!“

Заступниками два скінчені гімназисти, що навчій купили вже кодекс чести в польським перекладі.

Минає 24 години.

Суддя зігнорював цілу справу.

„Наставились!“

Закоханій біжить до своїх заступників, а ті списують односторонній протокол.

Вертас з одностороннім протоколом до хати. По дорозі рахує: „любов, не любить...“

На одній з „любов“ підносить голову. Перед ним „Вона“ зі судавою... Поміра руку!..

— А ти тут шубравце! Кичить закоханій і вистегає з кінці протокол.

— Добродію! Вступіть, бо скажу вас аверштувати, як авертурка!.. Відповідає суддя.

Минає закоханого і йде спокійно далі.

— Вб'ти якийсь чути обурений жіночий голос.

То „Вона“!..

Перша думка в закоханого: Пальну собі в лоб!.. Пошто жити?..

Друга думка: Чорт її бери! Ніби то вона одна на світі!.. Пиду ще на „Бать Технік!“

Галактіон Чіка.

ОСТАННІ ВІСТІ.

„Славянське студію“.

На конференції мін. Тутута з пос. Римаром і проф. грецького університету Нічом у справі утворення в Кракові „Славянського студію“, погодились шоби після прийняття відповідних позицій в булжеті на кошті організування того „студію“, відбути конференцію для установа організації „студію“. Отворення його передбачене на осінь п. р.

Мала антанта й СРСР.

„Н. Фр. Пр.“ довідується з Бухаресту, що найближча конференція мін. загр. справ держав малої антанти відбудеться в Бухаресті між 10. і 15. III. Болгарська „Реч“ довідується, що найважливішим питанням тих нарад має бути справа взаємини малої антанти до СРСР.

Поворот Грабського.

17. II. приїждить до Варшави з Риму проф. Стан. Грабський. Преподжеть урядові являтичний текст підписаного з Ватиканом конкордату. Рада мін. розгляне докладно цей текст.

Литва зірвала переговори про конкордат.

Переговори між ковенським урядом і представником апостольської столиці Секіні в справі конкордату зірвано, бо не могли порозумітись щодо приналежності парохій на польсько-лит. границі.

Ерію прибуде до Львону.

Дипл. справознавець „Обсервера“ звідомляє, що Ерію до 14 дня прибуде до Львону, шоби відбути нараду над кольонською справою.

Новий през. Фінляндії.

16. II. були вибори президента фінляндської республіки. В третій скругний представник аграрної партії д-р Реляндер одержав 172 голоси, отже вибраний президентом на шість літ. Риті (поступ. партія) одержав 109 гол. Новий президент починає урядування 1. III. п. р.

Землетрус.

По звідомленням із Токіо, відбули в місцевості Гаші сильний землетрус.

Англія не евакуує Кольоні.

Репорт комісії для контролі німецьких зброєнь пропозжеть у Версалі. Становище англійського уряду в справі того звіту не змінилось. Англійський уряд не відкличе свого війська з кольонської смуги, доки не буде стверджено, що Німеччина сповнила всі зобов'язання клявузу версальського договору.

Грецько-турецький конфлікт.

„Дейли Мейл“ звідомляє з Царгорода, що турецький уряд рішив не висилати делегатів на наради над справою видалення царгородського патріарха, бо є думки, що то чисто внутрішня справа Туреччини. Директор департаменту французького мін. загр. справ Ларуш прийняв турецького посла і грецького повновласника. Йде тут про повновласть для полагоди конфлікту.

Видалення 200 комуністів.

Римські часописи звідомляють із Атен, що грецький уряд видалив 200 загр. комуністів.

СРСР. визнає давні догов.

Красін мав заявити представникові Ааса, що коли СРСР одержить від Франції кредити для відбудови промислу й хліборобства, буде схильний віддати свої давні догов.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист у побі лихолітті!

Хто досі не приєднав ще школи на „Рідну Школу“ — поспішьте це негайно, бо иначе не буде поміщений у списку школи на „Рідну Школу“, який Голоска Удольна УП-на на дніх складає по громадам і політам і оглядає в часописах. — Санція „Рідна Школа“ УП-на. Римох 10. II. пов.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Випуски (35) числа „Діла“ конфісковано за одній річчя в сербській та іде з кінці-я аступі до пису нашого варшавського співробітника про ревноі в послі П-ла Васильчука.

— Революція в півноді. Не знаємо, чи влеса африканського озера Тітка на поверхні гробізною плавалою леду і чи Екілоса скінчили кожну в уся міше шматки на те, шоби переповзли лише спороманним баруваням. А проте і без того кожна лідана бачить і чує, що в природі йде революція. Аера перестрає такі впливи, яких не панатають найстарші дідуся і бабусі. Над Чорним Морем — голосить самотній телеграм — тріскучий мороз, а в Лей-Ніетоні (Лей-Ніетон) фізично пійтуть! Може йти в тою перборішню, а на як же тяжко вислати одного репортера до Ялти, шоби там — для перекірки правди — вб'ти відкриття, а до того ж кал Нову — шоби мати якусь фізичну прішлі. Але достаточним доказом революції у природі є хоч би чотирнадцять 14-й день лютого у нашому таті (на нашому) гонді Лароні. На Стівені Господне зима з дітом стрінулася і сердечне розшуканість, після чого діто безпереможно акинуло зиму в далекі райони й відомито розважачею з зимової хати. Ні сілау сату — на їть їдею, а со-мечко гідно, навіч у травні або в черні. На вущіх пійт з футуризм несею й безжурно прохочуючи мішуків, тут і так просміянулася весняно-літній нагортка. Жіноцтву аж оці заіскрилася і на диво рум'янець вб'г на думку — ариро про нові весняні кірелючі й сумоки, з мушкеті — на агату про що жіночу мірбу — мороз гідно по сні... Бо хтє у природі революція і снімє сміється — у кішені усе по старому і лютує суха зима.

— Напі Інтелігенті й наші селяне. Пійтуть нам зі Стрія, що додш у тако-мій управі Рідної Школи зголосились однім однієм інтелігентом за декларацією на українську андологову мому у школі, за те минає дні, шоби з віжних політат Стівішчани не прихочили за очиді декларації самі селяне. Проголошені шибіжної „гладіснотної“ акції викликало по асо-мму крою німий відгомін: заметушкис село, — заклади самим такі німий селянам. Прімає місто і ситі інтелігенті! Надавачіно характеристичний показник рівня громадської зрілості родинності керста нашого народу. Хотілось би зі широго серця, шоби ці коротенькі замітки з одного боку викликали масові спостування з боку наших провінціалістичних міських і сілських інтелігентів, які почу-лись би несправедливо покривджені, та з другого боку жемію потвердження, що наше селянство скрізь, по всіх політах і найдавніх закутках, гідно зрозуміло нагу завітот і гондіснотної оборони примітивних народних культурних прав.

— На увагу п. президента ок-ужного насного суду Галла у Львові. В туюмі Округного дірного суду, прав. Баторія у Львові мучаться від дня 1. березня (журта) 1924 р. сілхуючі аніжні Білешкий — селянин, Галчук Михайло — селянин, Галчук Василь — учених V, класів гімн. Микитюк Петро — гімн. учених, Остапівський — селянин, Вишнівський Юрко, Мавриш Гнат, Бабюк і Тодорів — всі селяне, і Петро Рущак — студент університету, — всі з колишньої школи. Сидять вони під замітот адопцію з §. 67. к. з. (іншімояж). Сидіство веде сідний суддя Янішевський. Песь перед двома місцями відішли акти цієї справи до військових властей і там провалили (П). На всі з жалення та зниклих нема досі відомовля. Шобі останньому дорогому звертанням аніжні назви до п. президента з горя чим проаніми, шоби він особистою ін-тервенцією сілхив шоби військові вла-сти відсилали акти цієї справи до сілхого суду, а цей шобі міг відслати і до прокуратури, бо сілхство вже давно скін-чене.

— Український пресвітеріанський рух. До Львова приїхав зі Здачівських Дієлш Півн. Америки о. Василь Кузія, професор пресвітеріанської духовної семінарії в Блосмфріді. Як зачувають, о. В. Кузія має нам р анішіювати на ширшу мірку українського пресвітеріанського мислення і змагати до оскування поезії духовної семінарії, і таким робом вивести, як Ловно на Волині, російську мову й російські на українських пресвітеріанських громадах, яких шораз більше.

— Молодечарський курс. Молодечарський Союз у Стрию зорганізував дітячий двохтижневий молодечарський курс. Хоча оновіст-ка про ці курси показалась лише у кооперативних часописах, на перший курс зго-дилось понад 21 охочих, сідмєх добох літніх селів. Цими дітями відбудується у Стрию роадка сілхотів абсолютизм отого певного молодечарського курсу, як

канцеляристами; лише невелику частину з цього матеріалу пощастило знайти в недавній часі.

Таким чином, не через небалість аших предків, а через тяжкі обставини історичного життя Укр. тині не маємо тих історичних пам'яток, які повинні були би діяти до нас.

А, зрештою, мусимо зазначити, що навіть і ті мемуари, літописи, шоденники й записки, які дійшли до нас, зовсім не так малочисельні, як стверджує п. Кривецький. На прим. крім трьох більших літописів (Величка, Самовидця та Грабянки), названих п. Кривецьким, маємо ще цілу низку літописів із козацьких часів, а саме т. зв. „Хмельницький літопис“, „Літописець“ Л. Боболінського, „Кроніку“ Гетьмана П. Полуботка, „Краткое описаніе Малороссіи“ (в двох дуже відмінних редакціях), т. зв. Чернігівський літопис („Літописець в руских і польских сторонах що ся діяло...“), „Повість о том, що случилось на Україні“... „Краткое описаніе о козацком малороссійском народѣ“ П. Симоновського, цілий ряд монашеских літописів (Мехигорського, Підгорського, Мотронинського, Мгарського й т. д.) та ин. Крім згаданих п. Кривецьким шоденників Гетьмана Орлика, Марковича й Хавенка, дійшли до нас шоденники (писані французькою мовою) Петра Апостола (сина гетьмана Д. Апостола), „Літвін“ Борзаківського, Падиского та ин. „рескрипти“ „де-яких „літвін“, що до нас не дійшли і т. д.

Серед авторів різних мемуарів, літописів і шоденників довільної

поби були люде високо освічені, як нпр. перекладач „Космографії“ С. Величко, або гетьман П. Орлик, який писав свій шоденник латинською мовою, були гетьмани (П. Орлик, П. Полуботок), члени генеральної старшини (Ханенко, Я. Маркович) полковники (Грабянка), були люде середнього стану, особливо військові канцеляристи (як нпр. С. Зорка, С. Величко і, мабуть, Самовидець), були також ігумени й аничайні ченці (автори монашеских літописів), були люде з широкими політичними виднокругами (гетьман П. Орлик), а з другого боку люде малоосвічені, з дрібними, місцевими інтересами, як нпр. п. о. Коростенський, автор „Добримильського літопису“, в яким описуються переважно родинні події в сусідніх панських оселях.

Взагалі, наша мемуарна література XVII.—XVIII. вв., так само як і віків попередніх, досить ріжноманітна й не настільки вже бідна, як стверджує п. Кривецький. А якщо наші мемуари та літописи уступають своїм числом історичним пам'яткам Заходу, а може навіть і московським, в цьому найменше винні наші предки. „Зовнішні“ обставини не сприяли писанню, а тим більше, видаванню мемуарів: і з того, що написано було, пізніше дуже багато загубилось, або й свідомо знищено (иноді навіть самими авторами). А серед того, що всеж таки дійшло до нас, є (що признає й п. Кривецький) справжній перлини літописно-мемуарної літератури.

(Довіщення буде.)

